

**Мавзу: ШАХАРДА ЯШАЙДИГАН
ФУКАРОЛАРНИНГ ЕРДАН ФОЙДАЛАНИШ
ХУҚУҚИ
РЕЖА:**

- 1.Шахарда яшайдиган фукароларнинг ердан фойдаланиш ҳуқуқининг умумий тавсифи.**
- 2.Уй-жой курилиши коперативларининг ердан фойдаланиш ҳуқуқи.**
- 3.Фукароларга берилган ер участкаларидан фойдаланиш ҳуқуқи.**
- 4.Шахар ва посёлка ерларини бошқаришнинг асосий хусусиятлари**
- 5.Шахар атрофи ва яшил муҳофаза минтақаларининг ҳуқуқий ҳолати .**

Шахарлар деганда асосан саноат ва савдо, шунингдек хизмат кўрсатиш, бошқарув, фан, маданият сохаларида банд бўлган энг катта пунктлари тан олинади. Шахарлар умумий қоидага биноан туман, вилоятларнинг маъмурий ва маданий марказлари ҳисобланадилар. Уларнинг характерли хусусияти нинг зич жойлашганлиги ва қурилишларнинг компактигидир. Шахар жамият ҳаётида кўп жихатдан ижтимоий организм, мураккаб иқтисодий-географик, архитектура ва қурилиш, шунингдек маданий мажмуалашган сифатида бўлади.

Шахар типидаги посёлка - бу шахарга ўхшаб кетадиган, лекин унга нисбатан кичикроқ миқдордалиги билан фарқ қиладиган пунктдир. Агар шахар типидаги посёлкаларнинг майдони кенгайтирилса, уларни шахар типидаги пунктига айлантириш мумкин. Шахар типидаги посёлкалар пунктлари тизимида шахар пункти билан қишлоқ пункти ўртасида ўзига хос оралиқ ўринни эгаллайди. Шахар типидаги посёлкаларда шахар пунктларига ҳам, қишлоқ пунктларига ҳам хос бўлган белгилар учрайди.

Аҳоли пунктларининг шаҳар ва қишлоқ пунктларига бўлиниши тарихан ижтимоий Меҳнат тақсимооти билан боғлиқдир, яъни уларни тоифаларга чегаралайдиган асосий белгиси улар сининг моддий ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларидаги иштироки ҳисобланади. **Қишлоқ аҳоли пунктлари** меҳнатга лаёқатли сининг катта қисми қишлоқ хўжалиги ижтимоий ишлаб чиқаришида қатнашади. Шундай қишлоқ пунктларида саноат, транспорт ва бошқа корхоналар жойлашган бўлиши мумкин, аммо улардаги ишчи ва хизматчилар кўпчиликни ташқил этмайдилар. Шаҳар ва шаҳар типдаги посёлкаларда ижтимоий қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши билан Меҳнатга лаёқатли нинг фақат камгина қисми банд бўлади. Аммо, пунктларини шаҳар ёки қишлоқ пункти тоифаларига киритиш фақат нинг қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришидаги иштироки билан эмас, шу билан бирга нинг сонига қараб ҳам белгиланади, ёхуд пунктини шаҳар тоифасига киритиш учун қонунчилик маълум сони бўлиши лозимлигини кўрсатади.

Шахар ва қишлоқ пунктлари ҳуқуқий ҳолатида фарқлар мавжуд. Ушбу фарқлар шундан иборатки, шахар пунктлари мустақил маъмурий-ҳудудий бирлик ҳисоблансалар, қишлоқ пунктлари эса маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органлари ҳудудининг унча катта бўлмаган қисмини эгаллайдилар ва давлат тузилишининг маъмурий-ҳудудий тизимида энг қуйи бирликни ташқил қиладилар. Шу сабабдан шахар пунктларининг ҳуқуқий ҳолати қишлоқ пунктлариникига нисбатан анча кенгроқ тартибга солинган. Шахар пунктларига шахар ерлари биркитилган бўлиб, улар шахар ҳокимлиги томонидан бошқарилади. Қишлоқ пунктлари қишлоқ хўжалиги корхоналари ерларида жойлашган бўлади.

Маъмурий-ҳудудий бирлик сифатида шаҳар пунктлари ўз ҳокимлиги тимсолида ўз бюджети, ўз ҳўжалигига эга бўлиб, фақат маъмурий эмас, балки иқтисодий мустақилликка ҳам эга бўладилар. Қишлоқ пунктларининг ҳуқуқий ҳолати бутунлай бошқача бўлиб, уларнинг ўз бюджети ҳам , ҳўжалиги ҳам бўлмасдан фақат қишлоқ ҳўжалик корхоналарининг ишлаб чиқариш марказлари родини ўйнайдилар. Бундан ташқари, шаҳар ва қишлоқ пунктлари ҳуқуқий ҳолатидаги тафовутлар ердан фойдаланиш, ижтимоий таъминот, солиқ, коммунал хизмат соҳасидаги муносабатларни ҳуқуқий тартибга солишнинг ўзига хослигида ҳам намоён бўлади.